

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

<i>Кухаренко Сергій Вікторович</i> СИСТЕМА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ У СФЕРІ МЕДІА В УКРАЇНІ	546
<i>Чепурна Олена Євгенівна</i> АНАЛІЗ ТЕОРЕТИКО-ІГРОВИХ МЕТОДІВ СУЧАСНОЇ КІБЕРБЕЗПЕКИ	548
<i>Соколов Артем Вікторович, Баландіна Наталія Миколаївна, Зігінова Юлія Костянтинівна</i> КОНЦЕПТУАЛЬНА ІДЕЯ ЗБІЛЬШЕННЯ БЛОКУ ДЛЯ МЕТОДУ З КОДОВИМ УПРАВЛІННЯМ ТА СЛІПИМ ДЕКОДУВАННЯМ	551
<i>Черевко Євген Володимирович</i> ЧИСЕЛЬНЕ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ РІВНЯННЯ СТРУНИ ЗАСОБАМИ БІБЛІОТЕК PYTHON	555
<i>Овчинников Микола Юрійович</i> КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ МЕТОДІВ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦВЗ В АУДІОФАЙЛИ	558
<i>Слатвінська Валерія Миколаївна</i> ІНТЕГРАЦІЯ УМОВНОГО ГЕНЕРАТИВНО-ЗМАГАЛЬНОГО ПІДХОДУ ТА LSTM-МЕРЕЖ ДЛЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ДІАГНОСТИКИ АНОМАЛІЙ У КІБЕРБЕЗПЕЦІ МЕРЕЖЕВОГО ОБЛАДНАННЯ	563
<i>Скідан Владислав Сергійович</i> ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ГЕЙМІФІКАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	565
<i>Поворознюк Олексій Олегович</i> МЕТОДИ ЗАХИСТУ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ДАНИХ ПІД ЧАС ВІЙНИ	568

СЕКЦІЯ 24. КОГНІТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДИСКУРСУ, ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ В АСПЕКТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

<i>Томчаковська Юлія Олегівна</i> ТИПОЛОГІЯ АНГЛОМОВНИХ МЕДІАТЕКСТІВ	571
<i>Строченко Леся Василівна</i> ДОСЛІДНИЦЬКІ ПРИНЦИПИ ПАРАДИГМАЛЬНОГО ПРОСТОРУ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ	573
<i>Varieshkina Natalia</i> COMMUNICATIVE PRINCIPLE IN READING SKILLS FORMATION	575
<i>Дихта Наталія Миколаївна</i> ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА АКТУАЛЬНІСТЬ ЇЇ ВЖИВАННЯ	578
<i>Єрьоменко Світлана Василівна</i> ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКОГО ДИСКУРСУ	580
<i>Іванова Наталія Георгіївна</i> ЦИФРОВІ СТРАТЕГІЇ ВИВЧЕННЯ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ ЯК ТРЕТЬОЇ ІНОЗЕМНОЇ: РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕСКРИПТОРІВ INTERACCIÓN EN LÍNEA НА ПОЧАТКОВОМУ РІВНІ В УМОВАХ ВИЩОЇ ФІЛОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ	583
<i>Козак Тетяна Борисівна</i> БІНАРНІСТЬ ПОНЯТТЯ 'ЧОРНИЙ'/'БІЛИЙ' У МОВАХ ПЕРВІСНОЇ ФОРМАЦІЇ	586
<i>Марчук Ірина Петрівна</i> DEVELOPING INDIVIDUAL PROFESSIONAL PROGRAMS OF A TUTOR	589
<i>Пеліван Оксана Костянтинівна</i> ВВІЧЛИВІСТЬ В ІСТОРИЧНОМУ АСПЕКТІ	592
<i>Потенко Людмила Олександрівна</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ ВІЙНИ	595
<i>Телецька Тетяна Володимирівна</i> ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ПРАВНИЧОЇ ГАЛУЗІ: КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД	598

4. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти. Включення в освітній процес осіб з особливими освітніми потребами. 2024. URL: https://op.edu.ua/sites/default/files/publicFiles/node_int_progs/01_ua_metod_d_4_2.pdf#page33

Ключові слова: інклюзивна освіта, інклюзивний простір, безбар'єрне середовище.

Keywords: inclusive education, inclusive environment, barrier free environment.

Телецька Тетяна Володимирівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук, доцент*

ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ПРАВНИЧОЇ ГАЛУЗІ: КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД

Модернізація української вищої професійної освіти потребує компетентнісного підходу до навчання, який передбачає не просто трансляцію знань, умінь та навичок від викладача до студента, а й формування у майбутніх юристів професійної компетентності. Професійна компетентність юриста визначається А. Б. Мудрик як «поглиблене знання предмета; сукупність професійних знань і професійно значущих особистісних якостей, що детермінують самостійну й відповідальну діяльність людини; спроможність та вміння виконувати певні професійні функції; прояв єдності професійної й загальної культури; інтегративна характеристика фахівця, що демонструє готовність та визначає його здатність успішно виконувати професійну діяльність як важливий компонент підсистеми професіоналізму діяльності» [1, с. 95].

В умовах розширення зовнішньоекономічних зв'язків, розвитку міжнародного співробітництва у кожній галузі та сфері життєдіяльності особливо важливим стає той факт, що сучасний фахівець повинен мати високий рівень мовної підготовки для своєї професійної діяльності та подальшого професійного зростання на основі вивчення вітчизняної та зарубіжної практики.

Одними із основних завдань навчання іноземної мови для її застосування у професійних цілях можна назвати наступні: активне використання правової лексики в усній та письмовій формах; обговорення, аналіз та вирішення запропонованої юридичної ситуації; переклад оригінальної літератури правового профілю; дослідження правових документів іноземною мовою та коректне тлумачення їхнього змісту; ведення дискусії на правові теми іноземною мовою.

Умовами для професійно-орієнтованого навчання іноземної мови студентів юридичних спеціальностей є ознайомлення їх із базовим текстовим та термінологічним матеріалом, який може бути представлений усіма видами підмови права: конвенціями та договорами, судовими рішеннями, текстами резолюцій

та протоколів тощо. Важливою складовою професійно-орієнтованого навчання є робота з документами певної галузі права, написаних мовою, що вивчається. У процесі такої діяльності студент знайомиться з відповідною термінологією, необхідними граматичними та лексичними конструкціями та зворотами, що характеризують мову документів. Основними завданнями є переклад та правильне використання таких конструкцій, пояснення юридичних термінів, вміння реферувати зміст документа.

На практиці юристам досить часто доводиться викладати усно чи письмово рідною мовою наукову інформацію, що міститься в іншомовних джерелах. У наукових працях у журналах буває необхідно зробити реферативний виклад іноземною мовою. Придбання подібних навичок досягається в роботі з літературою за спеціальністю мовою, що вивчається, реферуванням та складанням презентацій.

Вивчаючи та реферуючи текст, студент вирішує багатосторонні (міждисциплінарні) завдання: з одного боку, він удосконалює свої знання іноземної мови, що вивчається, з іншого – виробляє вміння працювати з інформацією і одночасно вдосконалює знання основного предмета, що вивчається.

Для юристів, які за своєю діяльністю постійно стикаються з професійно-орієнтованою іноземною мовою, особливо важливим є набуття дискурсивної компетентності. Під цим ми розуміємо здатність до організації промови, яка характеризується вміннями логічно та послідовно формулювати власні висловлювання на професійні теми.

Для формування дискурсивної компетентності необхідне навчання, процес якого максимально наближений до діяльності людини з урахуванням конкретної професії. Це досягається за допомогою створення певних моделей ситуацій спілкування, які можуть допомогти у формуванні навичок професійного спілкування іноземною мовою.

З огляду на це під час практичних занять з іноземної мови за професійним спрямуванням можна пропонувати такі види робіт, як: вирішення та аналіз практичних юридичних завдань (кейсів), які відображають реальні факти, стимулюють розумову діяльність студентів та спонукають висловити свою точку зору щодо вирішення окремо взятої проблеми; аналіз та коментар судового рішення за запропонованою викладачем схемою; круглий стіл або міні-конференція, дебати, присвячені актуальним проблемам права; рольові ігри (судове засідання, виступ адвоката тощо). На підтримку останнього виду завдань свою думку висловлює М. Л. Яковлева, одночасно надаючи його структуру: «Технологія навчання в рольовій грі – інсценованому судовому процесі – як і в будь-якій іншій, передбачає чіткі етапи: підготовка до гри (визначення фабули, розподіл ролей, інструктаж учасників гри, підготовка ролей); проведення гри, що включає програвання ситуацій і ролей кожним учасником; рефлексія, аналіз учасниками проведеної гри» [3, с. 232].

Подібні види діяльності розвивають комунікативну компетентність юристів, що на думку О. М. Підлубної є вкрай важливим, «оскільки юридична професія

належить до професій підвищеної мовленнєвої відповідальності, де слово є професійним інструментом, від володіння яким залежить не тільки успіх професійної діяльності, а й доля інших людей, суспільства загалом...» [2, с.290].

Особливе місце у формуванні професійних навичок юристів володіти і посприяти іноземною мовою займає презентація, яка стає необхідним елементом сучасного навчання та професійного спілкування.

Для підготовки презентації студент одночасно виконує кілька найважливіших завдань: пошук необхідної інформації іноземною мовою, аналіз та синтез даної інформації, підбір необхідного аудіовізуального супроводу виступу, складання тексту самого виступу.

Отже, компетентнісний підхід до навчання іноземної мови у підготовці майбутніх фахівців правничої галузі дозволяє ефективно поєднати лінгвістичну підготовку з професійною орієнтацією. У результаті такого навчання формуються як дискурсивна, так і комунікативна компетентності, що є необхідними для здійснення юридичної діяльності в багатомовному та міжкультурному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Мудрик А. Б., Кихтюк О. В. До питання професійної компетентності юриста. *Психологічні перспективи*. 2020. Вип. 35. С. 83-100.
2. Підлубна О. М. Аспекти навчання іноземної мови професійного спрямування у галузі права. *The III International scientific and practical conference "Development of modern science, experience and trends" (October 11-14, 2022)*. Boston: International Science Group, 2022. С. 289-291.
3. Яковлева М. Л. Упровадження інтерактивних методів навчання при вивченні іноземної мови у вищому юридичному навчальному закладі. *Наукові записки. Серія: педагогічні науки*. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. Вип. 132. С. 231-234.

Ключові слова: професійна компетентність юриста, іноземна мова за професійним спрямуванням, дискурсивна компетентність, комунікативна компетентність, компетентнісний підхід.

Keywords: professional legal competence, foreign language for specific purposes, discursive competence, communicative competence, competence-based approach.